

การพัฒนากฎหมายเพื่อการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง The Development of Law for The Establishment of The Accounting Division in The Central Criminal Court for Corruption and Misconduct Cases

ณัฐกานต์ มณีรัตน์^{1*} และสุนีย์ มัลลิกะมาลย์²

Nattakan Maneerat^{1*} and Sunee Mallikamarl²

¹นักศึกษาระดับปริญญาเอก คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

²อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

¹Doctoral Student the Faculty of Law Sripatum University

²Lecturer from the Faculty of Law Sripatum University

*Corresponding Author Email: yui4499@gmail.com

Received: 27 June 2023

Revised: 17 August 2023

Accepted: 20 August 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบของการจัดรูปแบบองค์กรของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ผ่านมาในอดีตและปัจจุบัน และ 2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้าง บุคลากร อำนาจหน้าที่ฐานความผิดที่ต้องนำสู่การพิจารณาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ โดยกลุ่มเป้าหมายการวิจัย จำนวน 16 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารระดับนโยบายของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้พิพากษา ตุลาการ อัยการ 3 คน กลุ่มที่ 3 กลุ่มหน่วยงานที่รับเรื่องต่อจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 4 กลุ่มหน่วยรับตรวจ จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 5 กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 2 คน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดตั้งองค์กรของ สตง.ที่ผ่านมาไม่สามารถลดปัญหาการทุจริตได้ และมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคดีที่ส่งไปถึงสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐที่ต้องไปเริ่มทำการไต่สวนและสอบสวนใหม่อีกครั้งทั้ง ๆ ที่การสอบสวนการกระทำผิดนั้นสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จึงทำให้เกิดความล่าช้าและซ้ำซ้อนกัน หากมีการจัดรูปแบบองค์กรของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตได้ หากเสนอเรื่องเกี่ยวกับคดีบัญชีที่มีการทุจริตตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบให้ได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างรวดเร็ว จึงควรจัดตั้งศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีบัญชีโดยเฉพาะ และ 2) การบัญญัติกฎหมายเพื่อการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง กำหนดให้มีแก้ไขเพิ่มเติมเป็นหมวดแผนกคดีบัญชีในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นกฎหมายรองรับ และให้มีแก้ไขเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติดังกล่าวในมาตรา 3 และหมวด 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.2559 เพื่อเป็นกฎหมายรองรับการจัดตั้งศาลดังกล่าว

คำสำคัญ: การพัฒนากฎหมาย, การจัดตั้งแผนกคดี

Abstract

This research consists purposes were 1. to study and analyze problem situation and impact of organizational management of State Audit Office of the Kingdom of Thailand in the past and 2. to analyze personnel structure, responsibility and guilty action which lead to adjudication of the Accounting Department

of the Criminal Court for Corruption and Misconduct Cases. is a qualitative research. There was a research tool, namely, an interview form. The research target group consisted of 16 people from purposive selection, consisting of Group 1 Group of policy-level executives of the Office of the Auditor General of Thailand, 2 people Group 2 Group of judges, judges, 3 prosecutors Group 3: 4 people from the Office of the Auditor General of Thailand Group 4: 5 people from the Auditor Group Group 5: 2 people from academics related Let's analyze the content. This research found that 1) organizational management of State Audit Office of the Kingdom of Thailand cannot solve corruption problem. There were problems affecting the cases that transferred to Office of National Anti-Corruption Commission and Office of Public Sector Anti-Corruption Commission. The cases need to be reinvestigated though it was completely proceeded by the State Audit Office. The period of process was extended and became complicated. As a result, if the organizational management of the State Audit Office cannot solve corruption problems, especially a trial and adjudication on Accounting Case, Accounting Court should be established and 2) The Criminal law has been legislated and revised, the section of Accounting Case has been issued in the Act of the Establishment of the Criminal Court for Corruption and Misconduct Cases, and this research has suggestions to revise Chapter 3 and section 3 of the Act of the Criminal Court for Corruption and Misconduct Cases B.E. 2559 in order to be supporting law for the Court's Establishment.

Keywords: The Development of Law, The Establishment of The Accounting Division

บทนำ

ปัญหาการทุจริตเกิดขึ้นในทุกประเทศจะมากหรือน้อยแตกต่างกันตามกลไกในการตรวจสอบป้องกันและปราบปราม เนื่องจากการทุจริตโดยหน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่แล้วจะเกี่ยวข้องกับงบประมาณของแผ่นดินโดยเฉพาะในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) มีการประกาศผลคะแนนดัชนีภาพลักษณ์ความโปร่งใสของประเทศไทยในช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคมของทุกปี เป็นการสำรวจจากประเทศในโลกทั้งหมด 180 ประเทศ สำหรับประเทศไทย ผลการสำรวจในปีพ.ศ. 2561 จัดอยู่ในลำดับที่ 99 ด้วยคะแนนความโปร่งใส 36 คะแนน ลดลงไปจากปี พ.ศ. 2560 ที่ไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 96 ด้วยคะแนนความโปร่งใส 37 คะแนน (องค์กรเพื่อความโปร่งใส นานาชาติ, 2562) แสดงว่าประเทศไทยมีการทุจริต ประพฤติมิชอบหรือที่เรียกว่า “คอร์รัปชัน” อย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน จากอดีตที่ผ่านมาในประเทศไทยมีลักษณะการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ และได้ใช้อำนาจหน้าที่ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลประโยชน์ส่วนตนมิใช่ผลประโยชน์ส่วนรวม การทุจริตในตำแหน่งหน้าที่เป็นจุดเริ่มต้นของการกระทำความผิดที่รุนแรงในรูปแบบอื่น ในขณะเดียวกันการกระทำความผิดประเภทนี้ก็ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้สูญเสียงบประมาณที่ควรจะต้องนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และการบริการสาธารณะ ตลอดจนเป็นการบ่อนทำลายประเทศชาติอย่างลึกซึ้งไม่ได้ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศที่อาจทำให้ถูกมองว่าผู้มีอำนาจหน้าที่ได้ใช้อำนาจโดยทุจริต มีการใช้ระบบอุปถัมภ์หรือระบบเครือญาติและความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับทางด้านธุรกิจเป็นต้น ทำให้การดำเนินงานของประเทศในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่เป็นมาตรฐานสากล จึงจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจสอบโดยให้ความสำคัญต่อการตรวจสอบการใช้จ่ายด้านการเงินที่เป็นงบประมาณแผ่นดินซึ่งถือว่าเป็นที่มาของปัญหาคอร์รัปชันมากที่สุด (ธัญธร ปิงประเสริฐ, 2559)

ในการตรวจสอบการคอร์รัปชันมีการจัดรูปแบบองค์กรของสถาบันการตรวจสอบสูงสุด เป็นองค์การสถาบันการตรวจสอบสูงสุดระหว่างประเทศ หรือ International Organization of Supreme Audit Institutions: INTOSAI (นวพร สัตยารักษ์, 2560) ได้จัดรูปแบบสถาบันการตรวจสอบสูงสุดของประเทศทั่วโลกเป็นองค์กร 4 รูปแบบ คือ รูปแบบบุคคลคนเดียว (Westminster System) เป็นผู้นำองค์กร รูปแบบคณะกรรมการ (Board System) เป็นผู้นำองค์กร รูปแบบผสม (Hybrid) เป็นผู้นำองค์กร และรูปแบบองค์กรตุลาการ (Napoleonic System) หรือ Court รูปแบบทั้ง 4 รูปแบบนี้บางประเทศได้นำไปประยุกต์รวมเป็นรูปแบบผสม (Hybrid) โดยรวมรูปแบบบุคคลคนเดียว กับรูปแบบคณะกรรมการหรือรูปแบบบุคคลคนเดียว กับรูปแบบองค์กรตุลาการ ซึ่งประเทศไทยมีการนำมาใช้แล้ว 3 รูปแบบ คือ รูปแบบบุคคลคนเดียว (Westminster System) เป็นผู้นำองค์กร รูปแบบคณะกรรมการ (Board System) เป็นผู้นำองค์กร รูปแบบผสม (Hybrid) เป็นผู้นำองค์กร แต่ยังมีได้นำรูปแบบองค์กรตุลาการมาใช้ (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, 2561) ฉะนั้น การวิจัยนี้ได้วิจัยและวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบในการจัดตั้งศาลเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีบัญชีของหน่วยงานของรัฐโดยเฉพาะที่มาจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ต่อไป

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ไม่ว่าจะในรูปแบบใดพบว่าทั้ง 3 รูปแบบมีขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อนำผู้กระทำผิดไปลงโทษนั้นมีลักษณะของการดำเนินการที่ไม่เบ็ดเสร็จครบวงจรของการปราบปรามการคอร์รัปชัน ทำให้เป็นข้อจำกัดและเป็นอุปสรรคต่อการทำหน้าที่ในการตรวจสอบเพื่อให้ผู้ถูกตรวจสอบที่ใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบในเงินของแผ่นดินซึ่งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาผลการตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่ามีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเป็นการทุจริตเกี่ยวกับเงินหรือทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, 2561) หรือมีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เงินหรือทรัพย์สินของทางราชการ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจะต้องแจ้งผลการตรวจสอบต่อพนักงานไตสวนของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และพนักงานไตสวนของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป กระบวนการดำเนินการของ ป.ป.ท. และป.ป.ช. ซึ่งจะดำเนินการเช่นเดียวกันกับที่ สตง. ได้ดำเนินการไปแล้ว คือ การเริ่มทำการไตสวนและสอบสวนใหม่อีกครั้งทั้ง ๆ ที่การสอบสวนการกระทำผิดนั้น สตง. ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว โดยไม่จำเป็นที่ ป.ป.ท. และป.ป.ช. จะต้องทำการสอบสวนใหม่ จึงทำให้เกิดความล่าช้า และซ้ำซ้อนกัน และที่จะเป็นปัญหาอีกคือ หากการสอบสวนของ ป.ป.ท. และป.ป.ช. ขัดแย้งกับการสอบสวนของ สตง. ก็ต้องยึดผลการสอบสวนของ ป.ป.ท. และ ป.ป.ช. เป็นหลัก เนื่องจาก ป.ป.ท. และ ป.ป.ช. มีอำนาจในการส่งสำนวนให้อัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องเป็นคดีต่อศาล (จารุวรรณ เมณฑกา, 2555)

ดังนั้น จากความสำคัญและปัญหาในข้างต้น การนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลมและผลการพิจารณาในศาลชั้นต้น คู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ให้คู่ความอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ในกรณีข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์ มาใช้บังคับโดยอนุโลมและให้ถือว่าคำพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด ประเด็นปัญหาที่จะต้องทำการศึกษาวิจัยในเรื่อง การพัฒนากฎหมายเพื่อการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางสอดคล้องกับการดำเนินงานในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบของการจัดรูปแบบองค์กรของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ผ่านมาในอดีตและปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้าง บุคลากร อำนาจหน้าที่ฐานความผิดที่ต้องนำไปสู่การพิจารณาของแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย** ได้แก่ จำนวน 16 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1) กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารระดับนโยบายของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 2 คน 2) กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้พิพากษา ตุลาการ อัยการ 3 คน 3) กลุ่มที่ 3 กลุ่มหน่วยงานที่รับเรื่องต่อจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 4 คน 4) กลุ่มที่ 4 กลุ่มหน่วยรับตรวจ จำนวน 5 คน และ 5) กลุ่มที่ 5 กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 2 คน

2. **เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบของการจัดรูปแบบองค์กรของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ผ่านมาในอดีตและปัจจุบัน และเพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบ โครงสร้าง บุคลากร อำนาจหน้าที่ฐานความผิดที่ต้องนำไปสู่การพิจารณาของแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปหาคุณภาพของเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ช่วยตรวจสอบ คือ ด้านภาษาข้อความ ด้านเนื้อหา และด้านโครงสร้าง แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ไปทดลองสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน (ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย) เป็นต้น

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ การรับฟังความคิดเห็น และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่ได้จากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย ระเบียบข้อกฎหมาย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อกำหนดหัวข้อ/กลุ่มหัวข้อแนวคิดสำคัญ (Topic/Category) และแบบแผนแนวคิดสำคัญ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากฎหมายเพื่อการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. **การศึกษาและวิเคราะห์สภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบของการจัดรูปแบบองค์กรของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ผ่านมาในอดีตและปัจจุบัน**

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดตั้งองค์กรของ สตง. ที่ผ่านมามีปัญหาการทุจริตได้และมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคดีที่ส่งไปถึงสำนักงาน ป.ป.ช. และ สำนักงาน ป.ป.ท. ที่ต้องไปเริ่มทำการไต่สวนและสอบสวนใหม่อีกครั้งทั้ง ๆ ที่การสอบสวนการกระทำผิดนั้น สตง. ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จึงทำให้เกิดความล่าช้า และซ้ำซ้อนกัน และที่จะเป็นปัญหาอีก คือ หากการสอบสวนของ ป.ป.ท. และ ป.ป.ช. ขัดแย้งกับการสอบสวนของ สตง. ก็ต้องยึดผลการสอบสวนของ ป.ป.ท. และ ป.ป.ช. เป็นหลัก เนื่องจาก ป.ป.ท. และ ป.ป.ช. มีอำนาจในการส่งสำนวนให้อัยการ เพื่อพิจารณาดำเนินการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องเป็นคดีต่อศาล

มีหลายคดีที่ขาดอายุความ ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ เนื่องจากจำนวนคดีมีเป็นจำนวนมาก มีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของประเทศไทยในการต่อต้านการทุจริต

การจัดตั้งแผนกในศาลดังกล่าวใช้ชื่อแผนกว่า แผนกคดีบัญชี สังกัดศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ โดยศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลาง รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชีของหน่วยรับตรวจในส่วนกลาง ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีขอบอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตลอดพื้นที่กรุงเทพมหานคร ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภูมิภาค รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางบัญชี มีขอบเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดทางบัญชีในแต่ละภูมิภาค การเปิดทำการและอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภาคให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศาล ประเภทคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พิจารณาพิพากษา ได้แก่ คดีบัญชีตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 คดีบัญชีเกี่ยวกับการพัสดุดำเนินพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คดีบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการรับเงินภาษีหรือเงินรายได้ คดีบัญชีเกี่ยวกับการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ คดีบัญชีที่มีความผิดฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำให้ทรัพย์หรือเอกสารซึ่งตนมีหน้าที่ปกครองรักษาเสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158 คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 และตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264 คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินหรือภาษีอากรโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154 คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อเจ้าพนักงานจัดการทรัพย์สินในทางเสียหายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 คดีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

2. การศึกษาและวิเคราะห์ รูปแบบโครงสร้าง บุคลากร อำนาจหน้าที่ฐานความผิดที่ต้องนำไปสู่การพิจารณาของแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

ผลการวิจัยพบว่า พบว่า มีโครงสร้างกฎหมาย ประกอบด้วย การเพิ่มเติมคำนิยามในมาตรา 3 คำว่า “คดีบัญชี” “แผนกคดีบัญชี” “การไต่สวน” “ผู้ถูกกล่าวหา” “ผู้พิพากษาสมทบ” “เขตอำนาจศาล” “หน่วยรับตรวจ” “ผู้เสียหาย” และเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 หมวด 3 แผนกคดีบัญชี รวม 11 มาตรา โครงสร้างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ตามข้อสรุปของการวิจัยนั้นเป็นการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 (ฉบับที่ 1) พ.ศ. เป็นกฎหมายลำดับศักดิ์เป็นพระราชบัญญัติ โดยเพิ่มเติมคำนิยามใน มาตรา 3 และหมวด 3 แผนกคดีบัญชี มี 11 มาตรา และปรับถ้อยคำในบทเฉพาะกาล ซึ่งแต่ละมาตรานั้นการวิจัยกำหนดสาระสำคัญของบทบัญญัติและเป้าหมายไว้ ดังนี้

มาตรา 3 ว่าด้วยคำนิยาม การวิจัยกำหนดให้มีคำนิยาม เพื่อให้ความหมายของคำเฉพาะที่มีในบทบัญญัติกฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันตามความหมายที่กฎหมายให้ไว้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตีความกฎหมาย คำนิยามที่เพิ่มเติมเป็นคำที่มีความหมายเฉพาะในกฎหมาย ประกอบด้วย คดีบัญชี แผนกคดีบัญชี การไต่สวน ผู้ถูกกล่าวหา ผู้พิพากษาสมทบ เขตอำนาจศาล หน่วยรับตรวจ ผู้เสียหาย

หมวด 3 แผนกคดีบัญชี เป็นการกำหนดให้มีแผนกคดีบัญชีขึ้นในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีบัญชีของหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากมีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งเป็นศาลชำนาญพิเศษสำหรับการพิจารณาคดีอาญาเกี่ยวกับหน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งรัฐวิสาหกิจอยู่แล้ว

เขตอำนาจศาล เป็นการกำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ เพื่อให้เกิดความชัดเจน ในการที่จะให้คู่ความยื่นฟ้องคดีในเขตอำนาจศาลให้ถูกต้อง ทำให้คู่ความไม่สามารถที่จะทำการฎีกาได้อีกต่อไป ซึ่งก็จะเป็นการทำให้การพิจารณาคดีบัญชีมีความกระชับ ใช้ระยะเวลาที่สั้นลง จึงเป็นประโยชน์ทำให้คดีได้รับการพิจารณาพิพากษาอย่างรวดเร็ว และการกำหนดให้มีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภาค เพื่อให้รองรับคดีทางบัญชีที่จะเกิดขึ้น ในส่วนภูมิภาคเป็นจำนวนมาก ในส่วนประเภทคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีพิจารณาพิพากษา เป็นการกำหนดเนื่องจากเพื่อให้มีความชัดเจนในลักษณะของความผิด ที่จะอยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแผนกคดีบัญชีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

องค์คณะผู้พิพากษา เป็นการกำหนดให้มีผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาคดี และกำหนดคุณสมบัติผู้พิพากษาที่จะเข้ามาทำหน้าที่พิจารณาคดี โดยกำหนดให้ผู้พิพากษาศาลอาญาแผนกคดีบัญชี ต้องแต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน และผู้พิพากษาสมทบในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี จำนวน 1 คน และเป็นการกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในคดีทุจริตของหน่วยงานรัฐ และผู้พิพากษาสมทบกำหนดจากบุคคลภายนอกที่มีความรู้ ความเข้าใจคดีบัญชีเพื่อให้เกิดความชัดเจน รวดเร็ว ยุติธรรม และคุณสมบัติผู้พิพากษาสมทบเป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ และวิธีการได้มา รวมทั้ง วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ และเพื่อให้ได้ผู้พิพากษาสมทบ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากบุคคลภายนอกที่มีความรู้ ความเข้าใจคดีบัญชีเข้าร่วมกันพิจารณาและพิพากษาคดี ซึ่งจะทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและมีความยุติธรรม และการกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ มีกำหนดเวลา 3 ปี และไม่สามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการสร้างอิทธิพลที่จะเกิดการแสวงหาประโยชน์จากการเป็นผู้พิพากษาสมทบได้

ขอบเขตหน้าที่และอำนาจศาล เป็นการวางกรอบหน้าที่และอำนาจศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีไม่ให้ซ้ำซ้อนกับศาลอื่น มีระบบการพิจารณา เป็นการให้ศาลได้ทำการค้นหาความจริงก่อนที่จะทำการพิพากษา โดยให้เป็นหน้าที่และอำนาจแก่ผู้พิพากษาในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทั้งปวงที่จำเป็น เรียกเอกสารได้ทุกประเภทจากทุกหน่วยงานรัฐ แม้จะเป็นเอกสารที่มีชั้นความลับ และเรียกพยานบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกคนมาให้การ หรือตอบข้อซักถามด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร ศาลมีอำนาจที่จะทำการคัดลอกเอกสารต่าง ๆ ที่เห็นว่าจำเป็นในการควบคุมตรวจสอบ และขอให้หน่วยงานของรัฐจัดส่งเอกสารทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหน่วยงานนั้น ๆ มายังศาลเพื่อรับการตรวจสอบได้ และผู้พิพากษาที่รับผิดชอบสำนวนสามารถร้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางเทคนิค และสามารถไปตรวจสอบด้วยตนเอง ณ ที่ทำการของหน่วยงานนั้น ๆ ได้

กระบวนการพิจารณา เป็นการกำหนดผู้มีอำนาจฟ้อง การปฏิบัติในการยื่นฟ้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ให้เกิดความสับสนในกระบวนการก่อนการพิจารณาคดีของศาล และเพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีสามารถพิจารณาคดีไปได้อย่างต่อเนื่อง และให้ศาลสามารถมีอำนาจในการบังคับคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเพื่อเป็นการกำหนดในการยื่นอุทธรณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ให้เกิดความสับสนในกระบวนการเพื่อให้ กระบวนการทบทวนการพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีมีความรวดเร็ว ชัดเจน และมีความยุติธรรม รวมไปถึงการบังคับคดี เป็นการให้กระบวนการพิจารณาคดีสามารถพิจารณาคดีไปได้อย่างต่อเนื่อง และให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีสามารถมีอำนาจในการบังคับคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว

บทเฉพาะกาล เป็นการปรับบทเฉพาะกาลเพื่อให้การพิจารณาคดีมีความต่อเนื่องในระหว่างที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชียังไม่เปิดทำการ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากฎหมายเพื่อการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบของการจัดรูปแบบองค์กรของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ผ่านมาในอดีตและปัจจุบัน พบว่า การจัดรูปแบบองค์กรของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตได้ หากเสนอเรื่องเกี่ยวกับคดีบัญชีที่มีการทุจริตตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างรวดเร็ว จึงควรจัดตั้งศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีบัญชีโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นคำตอบของการวิจัยจากการทำ Co-Design และการรับฟังความคิดเห็น (Hearing) มีความสอดคล้องต้องกันว่ารูปแบบตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ คือ ชื่อศาล ศาลสังกัด คำนายม ประเภทคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีพิจารณาพิพากษา องค์คณะผู้พิพากษา คุณสมบัติผู้พิพากษาสมทบ ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ เขตอำนาจศาล ระบบการพิจารณา กระบวนการพิจารณา การบังคับคดี ต้องนำมาจัดทำเป็นกฎหมายรองรับการจัดตั้งแผนกคดีบัญชี ซึ่งการวิจัยมีความเห็นว่ากฎหมายที่จะบัญญัติรองรับการจัดตั้งแผนกคดีบัญชี คือ การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.2559

2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้าง บุคลากร อำนาจหน้าที่ฐานความผิดที่ต้องนำไปสู่การพิจารณาของแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พบว่า มีโครงสร้างกฎหมาย ประกอบด้วย การเพิ่มเติมคำนิยามในมาตรา 3 คำว่า “คดีบัญชี” “แผนกคดีบัญชี” “การไต่สวน” “ผู้ถูกกล่าวหา” “ผู้พิพากษาสมทบ” “เขตอำนาจศาล” “หน่วยรับตรวจ” “ผู้เสียหาย” และเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 หมวด 3 แผนกคดีบัญชี รวม 11 มาตรา โครงสร้างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ตามข้อสรุปของการวิจัยนั้นเป็นการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.2559 (ฉบับที่ 1) พ.ศ. เป็นกฎหมายลำดับศักดิ์เป็นพระราชบัญญัติ โดยเพิ่มเติมคำนิยามใน มาตรา 3 และหมวด 3 แผนกคดีบัญชี มี 11 มาตรา และปรับถ้อยคำในบทเฉพาะกาล ซึ่งแต่ละมาตรานั้นการวิจัยกำหนดสาระสำคัญของบทบัญญัติและเป้าหมายไว้ ดังนี้

มาตรา 3 ว่าด้วยคำนิยาม การวิจัยกำหนดให้มีคำนิยาม เพื่อให้ความหมายของคำเฉพาะที่มีในบทบัญญัติกฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันตามความหมายที่กฎหมายให้ไว้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตีความกฎหมาย คำนิยามที่เพิ่มเติมเป็นคำที่มีความหมายเฉพาะในกฎหมาย ประกอบด้วย คดีบัญชี แผนกคดีบัญชี การไต่สวน ผู้ถูกกล่าวหา ผู้พิพากษาสมทบ เขตอำนาจศาล หน่วยรับตรวจ ผู้เสียหาย

หมวด 3 แผนกคดีบัญชี เป็นการกำหนดให้มีแผนกคดีบัญชีขึ้นในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีบัญชีของหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากมีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งเป็นศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษสำหรับการพิจารณาคดีอาญาเกี่ยวกับหน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งรัฐวิสาหกิจอยู่แล้ว

เขตอำนาจศาล เป็นการกำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ เพื่อให้เกิดความชัดเจน ในการที่จะให้คู่ความยื่นฟ้องคดีในเขตอำนาจศาลให้ถูกต้อง ทำให้คู่ความไม่สามารถที่จะทำการฎีกาได้อีกต่อไป ซึ่งก็จะเป็นการทำให้การพิจารณาคดีบัญชีมีความกระชับ ใช้ระยะเวลาที่สั้นลง จึงเป็นประโยชน์ทำให้คดีได้รับการพิจารณาพิพากษาอย่างรวดเร็ว และการกำหนดให้มีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีภาค เพื่อให้รองรับคดีทางบัญชีที่จะเกิดขึ้น ในส่วนภูมิภาคเป็นจำนวนมาก ในส่วนประเภทคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีพิจารณาพิพากษา เป็นการกำหนดเนื่องจากเพื่อให้มีความชัดเจนในลักษณะของความผิด ที่จะอยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแผนกคดีบัญชีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

องค์คณะผู้พิพากษา เป็นการกำหนดให้มีผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดี และกำหนดคุณสมบัติผู้พิพากษาที่จะเข้ามาทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี โดยกำหนดให้ผู้พิพากษาศาลอาญาแผนกคดีบัญชี ต้องแต่งตั้งจากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน และผู้พิพากษาสมทบในศาลอาญาแผนกคดีทางบัญชี จำนวน 1 คน และเป็นการกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในคดีทุจริตของหน่วยงานรัฐ และผู้พิพากษาสมทบกำหนดจากบุคคลภายนอกที่มีความรู้ ความเข้าใจคดีบัญชีเพื่อให้เกิดความชัดเจน รวดเร็ว ยุติธรรม และคุณสมบัติผู้พิพากษาสมทบ เป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ และวิธีการได้มา รวมทั้งวาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ และเพื่อให้ได้ผู้พิพากษาสมทบ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากบุคคลภายนอกที่มีความรู้ ความเข้าใจคดีบัญชีเข้าร่วมกันพิจารณาและพิพากษาคดี ซึ่งจะทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและมีความยุติธรรม และการกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ มีกำหนดเวลา 3 ปี และไม่สามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้มีการสร้างอิทธิพลที่จะเกิดการแสวงหาประโยชน์จากการเป็นผู้พิพากษาสมทบได้

ขอบเขตหน้าที่และอำนาจศาล เป็นการวางกรอบหน้าที่และอำนาจศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี ไม่ให้ซ้ำซ้อนกับศาลอื่น มีระบบการพิจารณา เป็นการให้ศาลได้ทำการค้นหาความจริงก่อนที่จะทำการพิพากษา โดยให้เป็นหน้าที่และอำนาจแก่ผู้พิพากษาในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทั้งปวงที่จำเป็น เรียกเอกสารได้ทุกประเภทจากทุกหน่วยงานรัฐ แม้จะเป็นเอกสารที่มีชั้นความลับ และเรียกพยานบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกคนมาให้การ หรือตอบข้อซักถามด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร ศาลมีอำนาจที่จะทำการคัดลอกเอกสารต่าง ๆ ที่เห็นว่าจำเป็นในการควบคุมตรวจสอบ และขอให้หน่วยงานของรัฐจัดส่งเอกสารทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหน่วยงานนั้น ๆ มายังศาลเพื่อรับการตรวจสอบได้ และผู้พิพากษาที่รับผิดชอบสามารถร้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางเทคนิค และสามารถไปตรวจสอบด้วยตนเอง ณ ที่ทำการของหน่วยงานนั้น ๆ ได้

กระบวนการพิจารณา เป็นการกำหนดผู้มีอำนาจฟ้อง การปฏิบัติในการยื่นฟ้อง ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ให้เกิดความสับสนในกระบวนการก่อนการพิจารณาคดีของศาล และเพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีสามารถพิจารณาคดีไปได้อย่างต่อเนื่อง และให้ศาลสามารถมีอำนาจในการบังคับคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเพื่อเป็นการกำหนดในการยื่นอุทธรณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ให้เกิดความสับสนในกระบวนการเพื่อให้ กระบวนการทบทวนการพิพากษาของศาล อาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีมีความรวดเร็ว ชัดเจน และมีความยุติธรรม รวมไปถึงการบังคับคดี เป็นการให้กระบวนการพิจารณาคดีสามารถพิจารณาคดีไปได้อย่างต่อเนื่อง และให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีสามารถมีอำนาจในการบังคับคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว

บทเฉพาะกาล เป็นการปรับบทเฉพาะกาลเพื่อให้การพิจารณาคดีมีความต่อเนื่องในระหว่างที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชีกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชียังไม่เปิดทำการ

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนากฎหมายเพื่อการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. จากการศึกษาและวิเคราะห์สภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบของการจัดรูปแบบองค์กรของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ผ่านมาในอดีตและปัจจุบันตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ประเทศไทยไม่มีกฎหมายใดบัญญัติกำหนดให้ สตง. จัดตั้งเป็นศาลบัญชีได้และไม่มีกฎหมายใดกำหนดให้มีศาลพิจารณาพิพากษาคดีบัญชีโดยเฉพาะ ดังนั้นการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมแผนกคดีบัญชี

ขึ้นในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นกฎหมายรองรับนั้น จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถพัฒนากฎหมายเพื่อการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางได้

2. ในการศึกษาและวิเคราะห์ รูปแบบ โครงสร้าง บุคลากร อำนาจหน้าที่ฐานความผิดที่ต้องนำไปสู่การพิจารณาของแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จะต้องมีการพัฒนากฎหมายเพื่อการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง โดยมีสาระสำคัญ 9 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 ชื่อศาล ศาลสังกัด ประเด็นที่ 2 คำนิยาม ประเด็นที่ 3 ประเภทคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแผนกคดีบัญชี พิจารณาพิพากษา ประเด็นที่ 4 องค์คณะผู้พิพากษา ประเด็นที่ 5 ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ ประเด็นที่ 6 เขตอำนาจศาล ประเด็นที่ 7 ระบบการพิจารณา ประเด็นที่ 8 กระบวนการพิจารณา ประเด็นที่ 9 การบังคับคดี

3. เหตุผลในการใช้กฎหมายนี้ เนื่องจากการทุจริตและประพฤติมิชอบมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคมและเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในระยะที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการทุจริตทางบัญชีของหน่วยรับตรวจ ซึ่งจะมีพฤติการณ์ในการจัดทำบัญชีเท็จของเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้ถูกกล่าวหา โดยการใช้อุบายหรือเป็นผู้มีความรู้ที่บุคคลโดยทั่วไปจะไม่สามารถทำได้ ทำให้การทุจริตเงินงบประมาณแผ่นดินเกิดขึ้น ทำให้เกิดความเสียหายต่อเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมากการที่จะนำผู้กระทำความผิดที่มีเจตนาทุจริตเงินของรัฐไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวดังกล่าวมาลงโทษ รัฐควรจัดตั้งศาลเฉพาะขึ้นมาวินิจฉัยพิจารณาคดีทำนองเดียวกับศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ดังนั้น จึงสมควรจัดตั้งแผนกคดีบัญชีขึ้นมาในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เหตุผลที่จัดตั้งเป็นแผนกในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเนื่องจากจำเป็นเรื่องการทุจริตในภาครัฐ เช่นเดียวกับศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้การอำนวยความสะดวกในคดีทางบัญชีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจน ยังพบว่า มีองค์ความรู้ใหม่ในการวิจัย คือ การใช้งบประมาณของภาครัฐถูกเบียดบังนำไปใช้โดยไม่ชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ ทำให้ประเทศต้องสูญเสียงบประมาณจากการใช้หน้าที่และอำนาจโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐและทำให้การดำเนินการต่าง ๆ ที่ต้องพึ่งพางบประมาณแผ่นดินไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นความจำเป็นและสำคัญที่จะต้องมีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่มาจากผลการตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณหรือเรียกว่าเงินแผ่นดินของ สตง. ที่พบว่าการทุจริตทางบัญชีและที่เป็นปัญหาก็คือ ที่ผ่านมามีเมื่อ สตง. ตรวจสอบพบการทุจริตทางบัญชีส่งเรื่องต่อไปให้สำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการแต่ทั้งสองหน่วยงานต้องไปเริ่มทำการไต่สวนและสอบสวนใหม่อีกครั้ง ปัญหาดังกล่าวมาจากกรณีไม่มีศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีบัญชีโดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการพัฒนากฎหมายเพื่อการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง เป็นกฎหมายเฉพาะของการกำหนดให้มีแผนกคดีบัญชีขึ้นในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ การวิจัยจึงเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งศาล ได้นำกฎหมายต้นแบบนี้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินเสนอต่อรัฐสภาเพื่อตราเป็นกฎหมายใช้บังคับตามกระบวนการท่งนิติบัญญัติ

1.2 เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณแผ่นดิน การวิจัยจึงเสนอแนะให้ปรับโครงสร้างศาลโดยการเพิ่มการจัดตั้งแผนกคดีบัญชีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง เนื่องจากมีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งเป็นศาลชำนาญพิเศษ สำหรับการพิจารณาคดีอาญาเกี่ยวกับหน่วยงานภาครัฐอยู่แล้ว และให้มีการเกลี้ยอัตรากำลังศาลให้มาทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาในแผนกคดีบัญชี

1.3 เพื่อให้การคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบในแผนกคดีบัญชีเป็นไปด้วยความเรียบร้อย การวิจัยจึงเสนอแนะให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมกำหนดระเบียบว่าด้วยการเลือกสรรผู้พิพากษาสมทบในแผนกคดีบัญชี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยนี้เสนอแนะให้มีการจัดทำวิจัยต่อไปในเรื่อง “การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการดำเนินการให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบของ สตง. เป็นพนักงานไต่สวน” เนื่องจากหากมีการตรากฎหมายกำหนดให้มีแผนกคดีบัญชีขึ้นในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแล้ว การให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจฟ้องโดยมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบของ สตง. ควรเป็นพนักงานไต่สวน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตากรุณาของ ศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ ให้ความรู้และแนะแนวทางการวิจัยให้กับผู้วิจัย รวมถึงการรับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อันเป็นคุณประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านผู้ซึ่งได้สละเวลาอันมีค่าที่ให้ข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของทุกท่าน อันมีความสำคัญต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์เพื่อให้ร่างกฎหมายที่มีสาระสำคัญครบถ้วนสมบูรณ์ตามวิธีวิทยาการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2561). *หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน*. (พิมพ์ครั้งที่4). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

จารุวรรณ เมณฑกา. (2555). *ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศาลวินัยทางบัญชี งบประมาณ การเงิน และการคลังของประเทศไทย: กรณีของการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน*. (คุชชินนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต).

สาขาวิชาโอบายสาธารณะและการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

ธัญธร ปังประเสริฐ. (2559). “ศาลปกครอง” กับภารกิจตรวจสอบการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน. สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2563, จาก <http://www.admincourt.go.th/admincourt/site/09illustrationdetail-4340.html>

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. (2561). *เอกสารวิชาการ ชุด OAG Academic Bulletin, Volume 2*. กรุงเทพฯ: สวัสดิการข้าราชการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ. (2562). *คอร์รัปชัน “ไทย” ติด 99 จาก 180 ประเทศ*. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2563, จาก [http://www. www.anticorruption.in.th/2016/th/detail/1289/4/องค์กรเพื่อความโปร่งใส-ประกาศคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต-ปี-2018](http://www.anticorruption.in.th/2016/th/detail/1289/4/องค์กรเพื่อความโปร่งใส-ประกาศคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต-ปี-2018)